

İNTERNET ÇAĞINDA HUKUK AKADEMİSYENİ*

*Nick Barber***

*Türkçesi: Oğuzhan Bekir Keskin****

Önümüzdeki akademik yıl için derslerim üzerine düşünüyordum ve canım sıkılmaya başladı -sanırım bu ikisi bağlantılıydı. Anayasa hukuku hakkında öğrencilere bilgi aktarmak için ders anlatmak bir hayli tuhaf ve verimsiz bir yol gibi görünmeye başladı. Ders vermesi eğlenceli olabilirse de dersin kendisi sancılı bir şey. Dersi veren için, dersler önemli miktarda zaman ve enerji tüketir ve bir önceki senenin içgörüsü ve esprileri yeni bir dinleyici kitlesi için tozlu raflardan yeniden indirildiğinden bir *deja vu* hissi yaratır. Ancak o şeyi dinlemek zorunda olanlar için işler daha kötüdür: bir saat veya daha fazla sürebilecek bir derse sürüklenmişlerdir ve bir anlık konsantrasyon kaybı önemli noktaların kaçırılması anlamına gelir -ki dinleyicilerin pek azı sadece bir defayla sınırlı kalan anlık dikkat dağınıklığı yaşarlar. İnternet tarafından sunulan olanakların önümüzdeki birkaç yıl içinde bu durumu değiştireceği açıkça belli oluyor; bahse girerim ki eski usul ders anlatımı yalnızca kısa bir süre daha devam edecek (gerçi gıcırdayan kurumsal ataletin onu koruyan sağlam kuvvetleri mevcut). Önümüzdeki yılın öğretimini bir yana bırakarak, İnternetin, hukuk hocaları olarak bizim konumuzu öğrencilere ve orta vadede daha genel olarak halka aktarma yollarımızı nasıl değiştirebileceği hakkında kafa yormaya başladım. Bu yazıda hukuk akademisinin önümüzdeki aşağı yukarı beş yıl içindeki gelişimini nasıl gördüğüm hakkında düşüncelerimi aktaracağım -bana kalırsa, nasıl çalıştığımız konusunda oldukça heyecanlandırıcı ve büyük ölçüde olumlu bir geçişin dönüm noktasındayız.

* Çeviride kullanılan orijinal metin: N. Barber, 'The Legal Academic In the Internet Age', U.K. Const. L. Blog (14th Jun 2017) (available at <https://ukconstitutionallaw.org/>). Çeviri yazarın izniyle yayımlanmaktadır/ Translation is published with the permission of the author.

** Oxford Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Profesörü; Oxford Üniversitesi Trinity Koleji Üyesi. Anayasa hukukunun yanında, anayasa kuramı, hukukbilim (Jurisprudence) ve idare hukuku alanlarında çalışmakta ve ders vermektedir.

*** Kocaeli Üniversitesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi; e-posta: oğuzhanke@gmail.com. Dipnotlarda verilen bütün açıklamalar çevirene aittir.

İnternetin akademik yayıncılık üzerindeki etkisini zaten görüyoruz. Yirmi yıl önce, hukuk akademisi dar bir alanda ve kaplumbağa hızıyla çalışıyordu. Bir makale -hatta bir karar incelemesi veya kitap tanıtımı- yayınlamak aylar alırdı ve hala çoğunlukla almakta. Yazı yazılır, dergiye gönderilir, dergi yazıyı beğense dahi editör veya hakemler çoğunlukla değişiklikler ister, değişiklikler yapıldığında ve editör tarafından yeniden değerlendirildiğinde makale dizgiye gider, son okuma için geri gelir ve anca gün yüzüne çıkar. Tüm süreç, makalenin gönderilmesinden yayınlanmasına kadar dört ila altı ay, çoğunlukla daha fazla sürer. Yazarın yazısını elden geçirmek ve yeniden düşünmek için bolca fırsat -ve diğer okuyucuların, eğer gerekiyorsa, böyle yapması gerektiğini tavsiye edebilecekleri birçok aşama vardır. İnternetten önce, dergiler yalnızca basılı haldeyken yazı dergiye erişimi olan küçük bir grup insan -büyük oranda akademisyenler ve birkaç hukukçu tarafından okunurdu. Sonrasında yazı tozlu kütüphane raflarında erişilmezliğe gark olur ve birkaç istisna dışında nadiren tekrar görülürdü. Bu sistem, yayınlarda yüksek bir standart sürdürmek adına iyi iş gördü -hatalı veya gülünç malzemenin yayınlanmasını önlemekte mükemmeldi- ancak üretilen malzemenin az etkili veya hiç etkisiz olmasını neredeyse garantilemiştir.

Bu ağırkanlı süreç kimi alanlarda hala sürse de İnternet eski yayın modelinin dezavantajları için çareler sunan alternatif akademik çalışma yolları yaratmıştır.

İlk olarak, o eski tarz makaleler bundan böyle daha yaygın olarak el altında bulundurulabilir. Birçok hukuk makalesi artık SSRN¹ ve diğer internet siteleri üzerinden çevrimiçi okunabilir. Bu makaleler İnternet-öncesi emsalleri gibi esasen aynı içerik ve biçime sahiptirler, fakat artık çok daha erişilebilirlerdir. Bu yazıların yayımlanması hala eski dergi modeli kadar zaman alıcı olabilir -ve ince elemenin sonucu olan kazançlar ve yeniden değerlendirme için süre bakidir- ancak şimdi makaleler daha geniş bir kitleye ve potansiyel olarak daha uzun bir ömre sahiptir.

İkincisi, diğer alanlarda akademisyenliğin eski biçimleri yeni ortama uyum sağlamak için dönüşüyor ve İnternet'in gücüne karşılık olarak değişiyorlar. Örneğin, birçok akademik blog yazısı aslen akademik dergilerde bulunan eski analiz yazıları ve karar incelemelerinden doğmuştur. Bunlar çoğunlukla hukuki gelişmelere yönelik okuyucuların dikkatini yeni bir karara veya güncel meseleye çeken konuya ilişkin yanıtlar mahiyetindeydi. Yayıncılığın eski modelinde,

¹ Social Sciences Research Network (Sosyal Bilimler Araştırma Ağı): Akademik çalışmaların hızlı bir şekilde yayılmasını sağlamak amacıyla kurulmuş bir internet sitesi. Alanında yer edinmiş birçok akademisyenin çalışmaları SSRN'den ücretsiz olarak edinilebilir: www.ssrn.com

akademik dergi düzenindeki gecikmeler bu yazıların değerlerini çoğunlukla sınırlı kıları -dahil olmak istedikleri tartışmalar bu yazılar baskıya girmeden sona erebilirdi. *Miller* kararı² (ve birkaç yıl öncesinde İskoç bağımsızlık referandumu) hakkındaki yakın tarihli heyecan akademisyenlerin önemli anayasal meseleler ortaya çıktıkça onlarla uğraşmalarına elvermede blogların gelişmekte olan kapasitesini göstermektedir. *Miller* kararıyla ilgili kaleme alınan blog yazılarının tamamı olmasa da birçoğu yüksek standarttaydı³ ve *Public Law* veya *Modern Law Review*'un analiz bölümlerinde kendilerine kolayca yer bulabilirlerdi. Süratli yayıncılığın sağladığı yararlar kadar blogların yükselişi de memnuniyet verici bir tarz rahatlığı getirdi. Artık malzeme daha erişilebilir olduğu için birçok yazar sadece hukukçu ve akademisyenlerin değil, aynı zamanda sıradan yurttaşların da okuması için tasarlanan bloglar yazmaya başladılar. Bu tamamen iyi bir şey. Bir akademik disiplin olarak hukuk yeni bir argümanın kavranabilmesi için önemli miktarda ön bilgi gerektiren üst düzey matematik veya fizik gibi değildir: Herhangi bir hukuki mesele, dinlemek isteyen sıradan bir kişiye anlaşılabilir ve erişilebilir bir şekilde açıklanabilir.

Üçüncüsü, İnternet aynı zamanda bütünüyle yeni akademik etkinlik biçimleri de yaratmıştır. Twitter kısa-biçimli yayınların en kisasına -hukuki ilişkiler hakkında 140 karakterlik açıklamaların hızlı bir şekilde yayınlanmasına izin vererek elverir. Facebook ise 'arkadaş' grupları içinde tartışmaları mümkün kılar. Twitter ve Facebook'a ileride tekrar değineceğiz.

İnternetin riskleriyle geleneksel akademik yayıncılığın riskleri birbirinin tersidir. Malzemenin yayınlanabilmesindeki kolaylık ve hız, hata riskini ve üzerine yeterince kafa yorulmamış çalışma riskini artırır. Bu durum kısmen akademisyenlerin tembelliğinden kaynaklanabilir, ancak aynı zamanda çabuk bir şekilde yayın yapmaya dair kolektif bir baskının da ürünüdür. Bu hız başka kişilerin çalışmalarına yönelik makul olmayan eleştiri riskini getirebilir -özellikle Twitter normalde aklı başında olan kimi insanların saçma şeyler söylemesine

² Kamuoyunda *Miller* kararı olarak bilinen 24 Ocak 2017 tarihli "*R (on the application of Miller and Dos Santos) v Secretary of State for Exiting the European Union*" kararı Yüksek Mahkeme'nin Birleşik Krallık'ta yapılan Avrupa Birliği'nden ayrılma ("Brexit") referandumu sonrası hükümetin Parlamento tarafından çıkarılan bir Yasama işlemi olmaksızın Avrupa Birliği'nden ayrılma sürecini başlatamayacağına hükmettiği karardır.

³ Nick Barber'ın Tom Hickman ve Jeff King ile birlikte yazdığı "Pulling the Article 50 'Trigger': Parliament's Indispensable Role" adlı blog yazısı oldukça etkili olmuş; yazıda öne sürdükleri argümanlar daha sonraları *Miller* kararında Yüksek Mahkeme tarafından da benimsenmiştir. Yazıya [bu linkten](#) ulaşılabilir.

sebebiyet vermiştir. Eski düzen tarafından gerekli kılınan durup düşünmeye dair zorunlu aralıklar artık yok. *Miller* kararı hakkındaki blog ve Twitter alış-verişlerine dönersek, bunların bazıları zayıf, düşüncesiz ve hatalıydı -eski yayıncılık düzeninde bu yazarlar katkılarının İnternette muhafaza edilmesinden ötürü sonraki okuyucular tarafından keşfedilmesini beklemekten kurtulurlardı.

Yakın geleceğe bakıldığında önümüzdeki aşağı yukarı beş yıl içinde bu trendlerin nasıl gelişeceğini ve önemlisi, İnternetin tehlikelerinden kaçınırken getirdiği avantajları değerlendirerek bu gelişmeleri şekillendirebileceğimiz yollar olup olmadığını sormak kayda değer. Yarım yamalak çalışmalar ve kibirli sabit fikirlilikten kaçınarak İnternetin hızı ve erişilebilirliğinden istifade edebileceğimiz yapılar yaratmalıyız.

Şimdiden görebileceğimiz bir gelişme geleneksel akademik hukuk dergileriyle blogların kaynaşmasıdır. En iyi hukuk blogları, akademik dergiler gibi, artık gönderileri yayınlamadan önce değerlendirerek ve eleştirerek editöryel rol oynuyorlar. Geleneksel akademik hukuk dergilerimiz çevrimiçine taşındıkça -ki önümüzdeki on yıl içerisinde basılı bir akademik dergi kalırsa hayret ederim- bloglar ve akademik makaleler arasındaki ayrım bulanıklaşacak. Bloglar daha çok akademik dergiler gibi görünmeye başlayacak ve akademik dergiler blogları içermeye başlayacak. Bu durumu şimdiden ICON⁴ ve EJIL⁵ blogları gibi blogun dergiye ilişik olduğu örneklerde görüyoruz. Blogları yerleşik akademik dergilere bağlamanın çekiciliği bu akademik dergilerin gönderileri yayına hazırlamada deneyime, güçlü birer editöryel ekibe ve önemlisi -sonrasında bloglara taşınacak olan- sürdürülecek bir şöhrete sahip olmalarındır. ICON ve EJIL'de olduğu gibi bu akademik dergilerde de blog yazıları serbestçe ve anlık ulaşılabilir olacakken makaleler büyük ihtimalle bir ödeme-duvarı ardında kalmaya devam edecek (basılı nüsha çıkarmadan dahi akademik dergi çıkarmanın hatırı sayılır bir masrafı olmaya devam edecek ve bu dergilere ödenek sağlamak için bazı yollar bulunması gerekecek). Blog, akademik dergi için bir vitrin görevi görecektir ve eski kısa-biçimli makaleler -analiz yazıları, karar incelemeleri, belki kitap tanıtımları- şu anki biçimleriyle ortadan kaybolacak.

Terfi panellerinde çoğunlukla yer tutan kimi kıdemli akademisyenler şimdilik bloglar hakkında burnu havada olma eğilimindedir, ancak akademik dergilerle

⁴ International Journal of Constitutional Law (Uluslararası Anayasa Hukuku Dergisi). Blog sayfası: www.iconnetblog.com/

⁵ Çevirenin notu: European Journal of International Law (Avrupa Uluslararası Hukuk Dergisi). Blog sayfası: www.ejiltalk.org/

blogların kaynaşması blog yazılarının statülerini yükseltecek: Saygın bir akademik dergiye bir blog yazısının alınması onun kalitesinin göstergesi olacak. Bu potansiyel okurlar için bir etiket görevi görecek, yazının okunmaya değer olduğunu gösterecek, ancak aynı zamanda bu atama ve terfi komitelerine bir işaret olacak: Yüksek kaliteli bloglarda yayın yapmak kişilerin kariyerlerini ilerletmelerinde yardımcı olacak. Böylelikle verimli bir döngü ortaya çıkacak: Esaslı blog yazıları iyi şöhretli bloglara gönderilecek, bu da akabinde o şöhretleri artıracak. Bir kenar notu olarak, sanıyorum ki ciddi bir akademik girişim olarak kişisel blog dönemi sona erecek. Her ne kadar çok iyi kişisel bloglar olsa da (örneğin Mark Elliot'ın kamu hukuku⁶ üzerine bloğu⁷ olağanüstüdür) kişisel bir blogun uzun vadede editöryel desteğe sahip bir blog⁸ kalitesini sürdürebilmesini görmek zor.

Blogların editörler eliyle yayına hazırlanması İnternetin hızı ve erişilebilirliğinin avantajından yararlanırken onun tehlikelerini azaltır. Editöryel süreçten geçmeyen yayın biçimleri -Facebook ve Twitter- bu denetimden yoksunlar. Bu yazı için yaptığım araştırma sürecinde bazı meslektaşlarımın Twitter'daki bazı içerik akışlarına bir göz attım ve bu pek pozitif bir deneyim olmadı. Twitter'ın (ve daha az oranda Facebook'un) doğası düşüncesiz ve aksi yayınları teşvik etmekte; süratli ve çekişmeli yorumlar ödüllendirilmekte. Hatırlamakta yarar var ki bu 140 karakterli atıp tutmalar *yayımdırlar* ve yazarları onları yazdıklarını unuttuktan çok sonra dahi ortalıkta dolanırlar. Bundan dolayı Twitter ve Facebook'u akademik etkinlik için kullanmamayı öneririm. En iyi örneklerinde -ki nadiren en iyi örnekleri görülür- başardıkları tek şey bir seminerde duyacağınız türden bir alış-veriştir. Ancak bu, içeriğiyle ters düşen bir iletişim biçimi örneğidir. Bir seminerde dahil olunan dinamik etkileşimin bir erdemi de katılımcıların ifade ettikleri yorumlarla bağlı tutulmamalarıdır; bu, kişilerin daha sonra vazgeçebilecekleri bir fikir ortaya atmaları veya yorum yapmalarını sağlayan bir etkileşim biçimidir. Bu etkileşim biçimi kısa ömürlüdür ve ona değerini veren de bu geçiciliğidir. (Bu nedenle de seminerleri düzenli olarak kaydetmek bir hata olur -kaydedilen, yayını

⁶ *Public Law*, bu bağlamda özellikle Anglosakson akademik dünyasında anayasa hukuku ile idare hukukunun hem ulusal hem de uluslararası yaklaşımları içeren bir birleşimine verilen addır.

⁷ Cambridge Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Profesörü Mark Elliot'un bloğu *Public Law For Everyone* (Herkes İçin Kamu Hukuku): www.publiclawforeveryone.com

⁸ Bu tarzda çok başarılı bir blog örneği de anayasa hukuku üzerine İngilizce ve Almanca blog yazılarının yayımlandığı *Verfassungsblog* (Anayasal Blog): <http://verfassungsblog.de/>

yapılan bir seminer bir çalışmanın dışarıya kapalı tartışılmasından çok farklı bir yaratıktır.)

Her ne kadar Twitter ve Facebook'un cazibesinin karşı konulmaz olduğunu düşünsem de bunlar olağanüstü dikkatle kullanılması gereken araçlardır. Zira budalılığı teşvik ederler ve daha da kötüsü bu budalılığı gelecek nesiller için muhafaza etmeyi sürdürürler.

Peki ya dersler hakkında ne demeli? Aynı akademik dergiler ve bloglar arasındaki ayrımın bulanıklaşacağı gibi, blog yazıları ve dersler arasındaki ayrım da daha az belirgin hale gelecek. Artık makul bir maliyetle internette video yayın (video podcast, vlog) üretme kapasitesine sahip olduğumuzdan dolayı eski usul derslerin lehine söylenecek az şey var. Halihazırda İnternet kullanıldığında, kayıtlar yapıldığı zaman, derslerin tamamını kaydetme ve onları öğrencilere veya umuma açık yapma eğilimi var. Bu sıkıcı bir izlemeye neden oluyor. Bu zaten başlamış olan bir süreç, ancak sanırım ki dersler gittikçe daha kısa, on beş veya yirmi dakikalık, iletişim araçlarına göre tasarlanan, yani ders verenlerin kameraya konuştuğu, muhtemelen yayına slaytların dahil edildiği vloglarca yerinden edilecek. Daha sonra bu vlogların bir dizisi daha önceleri derste ele alınan materyali kapsayacak şekilde bir araya getirilecek. Ders verenler için iyi haber, derslerin yerini alan vloglar dizisinin her yıl tekrar kaydedilmesi gerekmeyecek (ve hakikaten bunlar akademik dönemin en civcivli zamanlarında kaydedilmek durumunda olmayacak). Öğrenciler için iyi haberse bu vloglar en gerektiği zamanda, durdurularak, gerekirse tekrar edilerek izlenebilecek.

Derslerden bu kayışın bir sonucu -ve bunun neden bu kadar uzun zaman aldığını açıklayan bir sonucu- er ya da geç öğrencilerin aynı konuda geniş bir vlog yelpazesi içinden serbestçe seçim yapabilecek olmalarıdır. Örneğin birçok akademisyen, diyelim ki, parlamentonun üstünlüğü hakkında vlog üretmeye yönelecekler ve öğrenciler işlerine en yarayanı seçip izleyecekler. Blog yazıları ve akademik dergilerdeki makaleler gibi iyi ve işe yarar vloglar yaygın olarak tüketilecek, aynı konudaki daha az kullanışlı olan vloglar ise daha seyrek izlenecek. Bu durum eski usul dersler üzerinden öğretime bir hayli ağırlık veren üniversiteler için bir tehlike oluşturacak; sonuçta ülkedeki en iyi öğretim görevlilerinin bir kısmı tarafından verilen vlogları izleyen öğrenciler aynı materyalin daha iyi olmayan anlatımını kendilerine sağlaması için bir üniversiteye para vermek istemeyecekler. Fakat tehlike aynı zamanda bir fırsat. İlk olarak, öğretim görevlileri piyasada galip gelen, vlogları izlenen üniversiteler öğrencileri cezbedecek: tıpkı blogların akademik dergiler için vitrin olduğu gibi, vloglar da

üniversiteler için vitrin görevi görecek. İkinci olarak, vlogların yükselişi daha interaktif öğretim için boş zaman yaratacak. Klasik ders anlatımını sürdürmekte pek bir anlam kalmamışken, en azından yakın gelecek için küçük gruplar halinde öğretim -seminerler ve *tutorial*lar⁹- epey anlam ifade ediyor.

Tahminimce vloglar bloglarla aynı evrim sürecinden geçecek: vloglar bireyler tarafından küçük çaplı yapımlar olarak başlayacak, fakat kalite göstergesi görevi gören bir tür derleme ve editöryel desteğe sahip forumlara doğru yol alacaklar. Bu üniversitelerin kendisi olabilir -kimi üniversitelerin internet sitelerinde şimdiden vloglar bulunabiliyor ve bu kurumlar sundukları vloglar üzerinde bir tür kalite kontrolü sağlıyorlar- ancak bana öyle geliyor ki akademik dergiler/bloglar da vloglara ev sahipliği yapmaya başlayacaklar. Belki UKCLA bloğunun¹⁰ birkaç yıl içinde kimi lisans öğrencilerine kimi akademisyenlere yönelik çeşitli konular hakkında vloglar sunan bir bölümü olacak.

Bu değişiklikler -özellikle üniversite idarecileri için- işleri aksatacak ancak aynı zamanda muazzam fayda getirecek. Hukuk akademisyenleri çok daha geniş bir kitleyle etkileşime geçebilecek, öğrenciler kendi disiplinlerindeki en iyi hocalardan öğrenebilecek. Orta vadede, önümüzdeki beş veya on yıl içinde bunun hukuk öğretmemiz gerekecek üniversitelerin ve akademisyenlerin sayısını etkileyeceğinden şüpheliyim. (Klasik) dersler gereksiz hale gelecekseler de -veya geldiyse de- küçük gruplarda yapılan öğrenim hala çok kıymetli ve diğer öğrencilerle ve öğretim görevlileriyle etkileşime girmenin yararları halihazırda dijital araçlarla gerçekleştirilemiyor. Peki daha uzun vadede -bundan on veya on beş yıl sonrasında? İşte o çok farklı bir hikâyeye olabilir. [Susskind ve Susskind](#)'in iddia ettiği gibi, bilgisayarlar daha basit, dolaysız hukuki işleri devraldıkça avukatların/ hukukçuların yapacağı işin önemli ölçüde azalması muhtemeldir. Hatta bir noktada bilgisayarlar öğrencilere bazı hukuki becerileri en az öğretim görevlileri kadar, hatta belki onlardan daha iyi öğretebilecekler. Neredeyse kesin olan bir şey var ki daha az sayıda hukukçuya ve hukuk eğitimcisine ihtiyacımız olacak. Ancak bu daha uzun vadeli gelişmelerin tehlikeleri -ve avantajları- için bir yazı daha yazmak gerekecek.

Bu yazı hakkındaki faydalı yorumları için Maurice Sunkin'e teşekkürlerle.

⁹ *Tutorial* denilen model, genellikle 1. Sınıf öğrencilerinin yalnız olarak veya 2-3 kişilik gruplar halinde *tutor* adı verilen öğretim görevlisiyle yaptıkları bir nevi pratik çalışma veya tartışma dersine verilen addır.

¹⁰ UK Constitutional Law Association (Birleşik Krallık Anayasa Hukuku Derneği). Blog sayfası: www.ukconstitutionallaw.org/blog

Orijinal metin için önerilen atıf verme şekli: N. Barber, 'The Legal Academic In the Internet Age', U.K. Const. L. Blog (14th Jun 2017) (available at <https://ukconstitutionallaw.org/>)